

CENTER FOR
THE DEFENCE OF
THE INDIVIDUAL

המוקד להגנת הפרט

مركز الدفاع عن الفرد

תאריך: 12.5.2021
בתשובה נא לציין: 107220

בפקס: 08-9189410

לכבוד
ראש יאח"ס
משטרת ישראל

שלום רב,

הנדון: אירוע אלימות באגף 3 בכלא קציעות מיום 24.3.2019

ערר על החלטה שלא לפתוח בחקירה

תיק פלא 226738/19 סלום ת"ז _____, עיסא ת"ז _____

תיק פלא 282456/19 אבו זר ת"ז _____, מסאלמה, ת"ז _____

תיק פלא 202754/19 רג'בי ת"ז _____, תיק פלא 328473/19

תיק פלא 328473/19 חושייה ת"ז _____, עבאסי ת"ז _____

תיק פלא 336846/19 אבו עישה ת"ז _____, חמידאן ת"ז _____

ראדי ת"ז _____, תיק פלא 344798/19 שריף ת"ז _____, חמאייל ת"ז _____

קפישה ת"ז _____, _____

רחוב אבו עוביידה 4
ירושלים 97200
טל. 02.6283555
פקס. 02.6276317

شارع أبو عبيده 4
القدس 97200
هاتف. 02. 6283555
فاكس. 02. 6276317

mail@hamoked.org.il
www.hamoked.org.il

1. מוגש בזה ערר על החלטת המחלקה לחקירת סוהרים (להלן: יאח"ס) בדבר סגירת תיק החקירה שבנדון, ותוך שמירה על זכויותינו לשוב ולבקש את חומרי הבדיקה בתיק, מן הטעמים שלהלן.

האירוע שבבסיס התלונות

2. בשעות הערב של יום 24.3.2019 ובמהלך הלילה, התרבו הדיווחים בתקשורת הישראלית על אירוע אלימות בכלא קציעות. לפי הדיווחים כ-14 כלואים נפצעו ולפחות שניים מתוכם הוגדרו כפצועים קשה. חלק מהפצועים פונו באמצעות מסוקים לבית חולים "סורוקה" שבבאר שבע.

3. פרטים אודות הפצועים, מצבם ומקום החזקתם לא הגיעו לידי בני משפחותיהם של הכלואים, ומודאגות לשלום יקיריהן החלו בבוקר למחרת, ה-25.3.2019, להתקשר אל משרדי המוקד להגנת הפרט (להלן: המוקד) על מנת שסייעו להם באיתורם ובקבלת פרטים כלשהם אודות מצבם הרפואי.

4. זאת מכיוון שאותו אירוע התרחש באחד האגפים שבו מוחזקים כלואים המסווגים כ"ביטחוניים", בתוך מתקן כליאה המחזיק בכ-1600 כלואים. כתוצאה מכך, לכ-1600 משפחות של אותם כלואים, לא הייתה כל דרך לברר מה עלה בגורל יקיריהם,

המוקד מודה למאות האנשים
הגופים בישראל ובעולם התומכים
בפעילותו. עיקר המימון מקורו
בישויות מדיניות זרות.

Founded by Dr. Lotte Salzberger
Registered Association
מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
עמותה רשומה
اسسته دلولة زلتسرغر -
مكتب الشكاوي - جمعية مسجلة

שכן הרשות הכוללת לא פעלה על פי חובתה להודיע למשפחות הכלואים הפצועים, אודות מקום החזקתם ומצבם הבריאותי.

5. בו ביום, פנה המוקד אל הנהלת כלא קציעות וביקש כי תימסר הודעה כמתחייב על פי הדין אל משפחות הכלואים שיקיריהן הועברו לבית החולים לצורך קבלת טיפול רפואי על רקע האירוע. בפנייה הדגיש המוקד את ההפרה הקשה של הזכות למסירת הודעה בדבר מקום החזקתו של אדם, שהינה זכות יסוד הן של הכלוא והן של בני משפחתו. מערכת שלטונית שאינה מקפידה על קיומה של זכות זו, אלא מעלימה אנשים שבמשמורתה מבני משפחותיהם למשך פרקי זמן ניכרים, ובנסיבות רגישות כגון אלו, נוהגת באכזריות הפוגעת קשות בצלם האנוש של הכלוא ובני משפחתו. מצ"ב העתק מפניית המוקד מיום 25.3.2019 ומסומן א'.

6. בחלוף כשבוע מאותו אירוע, ובהעדר הודעה מתאימה למשפחות הרלוונטיות, שב המוקד ופנה ביום 31.3.2019 אל הנהלת כלא קציעות וביקש כי תימסר ללא דיחוי הודעה למשפחות הכלואים אשר נפצעו אודות מקום החזקתם ומצבם הבריאותי. עוד ציין המוקד, כי ההתעלמות המוחלטת מפניות המוקד, יחד עם אי מסירת ההודעות האמורות, עשויה להעיד על כך שהדברים אינם מתנהלים כשורה ומכאן הצורך להסתיר נתונים אלו. מצ"ב העתק מפניית המוקד מיום 31.3.2019 ומסומן ב'.

7. ביום 1.4.2019 התקבלה תשובה מקצין האסירים בכלא קציעות, ובה מסר כי כל הכלואים אשר הועברו לבית החולים לצורך קבלת טיפול רפואי הוחזרו לבית הכלא. כך הסתפקה הנהלת הכלא בהודעה כללית זו שהגיעה למעלה משבוע לאחר אותו אירוע. מצ"ב העתק מתשובת קצין האסירים בכלא קציעות מיום 1.4.2019 ומסומן ג'.

8. ההתנהלות הפוגענית וההפרות של חובות רבות המוטלות על שירות בתי הסוהר כרשות מינהלית האמונה על החזקת כלואים, לא הסתכמה בחלק המתואר לעיל לעניין חובת היידוע והעדכון של משפחות הפצועים.

9. כפי שיתואר בהמשך, אירוע חריג זה, שהינו אירוע בסדר גודל מיוחד לנוכח מספר המעורבים, ואף מספר הפצועים, סוג הפציעות ואף מהותו של האירוע עצמו, לא נחקר בצורה המעידה על כך שיאח"ס, כגוף חוקר, מנהלת חקירה בדיוק באותו אופן בו הייתה מתנהלת חקירה בקונטקסט אחר.

10. לכל הפחות, היה צפוי שיאח"ס תתחיל את החקירה מייד לאחר האירוע, מתוך ניסיון להביא לחקר האמת, ותוך שיתוף הנפגעים. במילים אחרות וכפי שהיה ניתן למצות את הדין עם האסיר אשר לטענתכם דקר סוהר באותו יום, היה צפוי שתנוהל חקירה בדיוק באותו אופן על מנת להגיע אל זהותם של הסוהרים אשר גרמו לחבלות של ממש, בחלקן קשות במיוחד, לאנשים אשר מוחזקים תחת אחריותם של הסוהרים, וזאת בעודם אזוקים כשלא נשקפה מהם סכנה.

11. לעניין החבלות, בסופו של יום אין מחלוקת, שכן קיים תיעוד מספק גם בידכם על כך שנגרמו חבלות למספר לא מבוטל של כלואים. חרף האמור, ריבוי החבלות לא הטריד את חוקרי יאח"ס מספיק על מנת לנקוט בפעולות חקירה בסיסיות ולשם זיהוי התוקפים מקרב הסוהרים.

התלונות, חקירתן וההודעות בעניינן

12. בין התאריכים 2019.7.23-2019.8.5 הגישה ב"כ המתלוננים, הח"מ, מטעם המוקד, 13 תלונות בעניינם של הכלואים הנ"ל אשר פרטיהם בנדון, ליאח"ס, בה התבקש לבדוק חשד נגד אנשי שב"ס, וזאת לאחר שהללו התעללו במתלוננים ותקפו אותם, באופן המפר את איסור שבדין. מצ"ב העתק מ-13 התלונות מסומנות ד'.

13. בין התאריכים 2019.7.23-2019.8.13 התקבלו תשובות מיאח"ס אודות כלל התלונות, בהן נמסר כי עבור כל תלונה נפתח תיק פל"א. מצ"ב העתק מהתשובות מהימים 2019.7.23-2019.8.13 מסומנות ה'.

14. בחלוף כחודשיים, ביום 2019.10.28 נשלחה פנייה אל פרקליטות מחוז דרום ובה התבקשו לעדכן אודות הטיפול בתלונות. בפנייה צוין, שמכיוון שמדובר באירוע חריג שבעקבותיו נגרמו חבלות קשות לכלואים, אשר בחלקן היו בלתי הפיכות, ישנו צורך דחוף לקדם את הטיפול בעניין ואף למנות ועדת חקירה חיצונית שתחקור את האירוע ברמה הכללית-מערכתית. מצ"ב העתק מפניית המוקד מיום 2019.10.28 ומסומן ו'.

15. ביום 2019.11.18 התקבל מכתב מאת פרקליטות מחוז דרום ובו נמסר כי התיקים שבסימוכין הוחזרו ליאח"ס לצורך השלמת חקירה. מצ"ב העתק מתשובה מיום 2019.11.18 ומסומן ז'.

16. בחלוף כחודשיים, וכחמישה חודשים מאז הגשת התלונות, התבקשו בפרקליטות מחוז דרום לעדכן אודות סטטוס הטיפול בתלונות. פנייה זו נשלחה ביום 2020.1.20. מצ"ב העתק מפניית המוקד מיום 2020.1.20 ומסומן ח'.

17. בחלוף למעלה משנה מאז האירוע, ובהעדר מענה, ביום 2020.5.6 שב המוקד ופנה אל פרקליטות מחוז דרום וביקש כי יימסר עדכון אודות סטטוס הטיפול בתלונות. מצ"ב העתק מפניית המוקד מיום 2020.5.6 ומסומן ט'.

18. ביום 2020.7.5 התקבל מכתב מפרקליטות מחוז דרום ובו נמסר, כי בחלק מהתלונות, (התיקים 1-8 המוזכרים בנספח למכתבי המוקד), לא אותרו סוהרים שנטען כי תקפו אסירים ולכן נסגרו בנימוק של עבריון לא נודע. לא למותר לציין שהפנייה בעניין הקמת ועדת חקירה חיצונית לא קיבל כל התייחסות. מצ"ב העתק מתשובת פרקליטות מחוז דרום מיום 2020.7.5 ומסומן י'.

19. ביום 2020.7.8 נשלחה פנייה אל פרקליטות מחוז דרום, אשר התבקשה במסגרתה למסור לידי המוקד את חומרי החקירה עליהם התבססו עת התקבלה החלטתם על סגירת התיקים. במסגרת הפנייה נכתב כי על מרוץ הימים להגשת ערר לעצור עד

לקבלת אותם חומרים. בהיעדר מענה נשלחה תזכורת ביום 3.8.2020, ביום 2.9.2020 וביום 16.11.2020. מצ"ב העתק מפניות המוקד מהימים 8.7.2020, 3.8.2020, 2.9.2020 ומסומן יא'.

20. ביום 29.11.2020 התקבל מכתב מפרקליטות מחוז דרום ובו נמסר כי יתר התיקים נסגרו מבלי שצוינה עילת סגירתם. באותו מכתב הופנה המוקד אל יאח"ס על מנת לקבל העתק מחומרי החקירה. מצ"ב העתק מתשובת פרקליטות מחוז דרום מיום 29.11.2020 ומסומן יב'.

21. ביום 7.12.2020 נשלחה פנייה אל ראש יאח"ס ובה התבקש למסור לידינו את חומרי החקירה. שוב צוין בפנינו כי על מרוץ הזמנים להגשת ערר לעצור עד קבלת החומר המבוקש. מצ"ב העתק מפניית המוקד מיום 7.12.2020 ומסומן יג'.

22. בהעדר מענה, ביום 4.1.2021 נשלחה תזכורת נוספת. בעקבות פנייה זו, תואמה הגעה של הח"מ למשרדי יאח"ס ביום 17.1.2021 על מנת לצלם את חומרי החקירה. באותו יום נמסר לח"מ כי ישנם חומרים נוספים בידי הפרקליטות וכי יש לפנות אליהם על מנת לקבל אותם. מצ"ב העתק מתזכור מיום 4.1.2021 ומסומן יד'.

23. בעקבות האמור, ביום 25.1.2021 נשלחה פנייה לפרקליטות במחוז דרום והתבקשו למסור לידינו את יתרת חומרי החקירה. שוב צוין בפנייה כי על מרוץ הימים לעצור עד לקבלת את החומר האמור. מצ"ב העתק מפנייה מיום 25.1.2021 ומסומן טו'.

24. ביום 7.2.2021 תואמה שוב הגעתה של הח"מ למשרדי יאח"ס על מנת לצלם את יתרת החומרים. בעקבות האמור הוגשה ביום 1.4.2020 למחלקת העררים בפרקליטות המדינה, בקשה להארכת מועד הגשת הערר בעניין אירוע האלימות הנ"ל וסגירת 13 התיקים. מצ"ב העתק מהבקשה להארכת מועד מיום 1.4.2020 ומסומן טז'.

25. ביום 22.4.2021 התקבלה תשובה ממחלקת העררים בפרקליטות המדינה, לפיה ניתנת ארכה להגשת הערר עד ליום 13.5.2021. מצ"ב העתק מתשובת מחלקת העררים בפרקליטות המדינה מיום 22.4.2021 ומסומן יז'.

הערר

26. בנסיבות דלעיל, הגשת הערר עומדת לטעמנו בפרק הזמן הקצוב בסעיף 65 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 ובכפוף לאישור להארכת מועד הגשת הערר שניתן על ידי מחלקת העררים בפרקליטות המדינה.

27. לגופו של עניין. לא תיתכן מחלוקת בעניין החובה לקיים חקירה פלילית יסודית ממצה וללא משוא פנים, בתלונה שהוגשה בגין חשד להפרה חמורה של האיסור המוחלט לנקוט כנגד אדם בעינויים והאיסור לפעול כלפי אדם באופן אכזרי בלתי אנושי ומשפיל, כנטען בתלונות. דברים אלה נאמרים ביתר שאת כשעסקינן במספר רב של תלונות של כלואים שהותקפו באינטנסיביות על ידי מי שאמונים על החזקתם במשמורת, כשקיימים תיעודים על חבלות קשות ואף בחלקן בלתי

- הפיכות. התלונות מצביעות באופן שאינו משתמע לשתי פנים על פגיעה בחסר ישע, וזאת על ידי מי שאחראי עליו כפי שעולה מסעיף 368א לחוק העונשין.
28. ההחלטה לסגור את חלק מהתיקים בנימוק שלא ניתן היה לזהות את העבריינים מעוררת, למצער, חשש שמא התנהלה החקירה ביאח"ס, שלא כהלכה.
29. התיעוד החלקי שנמסר חושף מספר כשלים מבניים מושרשים בעלי מאפיינים מערכתיים מובהקים ומטרידים. אלה משליכים על עצם היכולת לבדוק באופן ראוי תלונות סוהרים מן הסוג שבנדון, כמו גם של האפשרות שלנו לבחון כדבעי את הטיפול בתלונה.
30. מדובר באירוע שהיו עדים לו מספר רב של אנשים. אך מחומרי החקירה שהוצגו בפנינו נראה שלא נעשה כל מאמץ להביא לחקר האמת באמצעות שמיעת עדויותיהם של יתר הכלואים שנכחו במקום.
31. מעבר לנדרש! מחומרי החקירה נראה שגם לא נעשה ניסיון להציג בפני הכלואים את סרטוני התיעוד החלקיים, על מנת לנסות דרכם לזהות את התוקפים.
32. התיעוד שנמסר מצומצם ביותר הן בהיקף והן בתוכן מהותי ולא ניתן להתייחס באופן ענייני לפעולות הבדיקה שבוצעו, או נזנחו (לפירוט ראו בהמשך). מאליו מובן שתגובתנו להלן מסתמכת רק על החומרים שקיבלנו. אלה, כידוע לכם, מהווים מקצת שבמקצת "כל החומרים הרלבנטיים..."
33. ראשית תטען הח"מ כי כאמור לעיל, נשללה מן העוררים האפשרות להתעמת עם טענות הסוהרים, שלכאורה נכחו במקום, וזאת לאחר שבתיק החקירה לא נמצא תיעוד של מצלמות לאורך שעות הלילה שבמהלכן כל העוררים טענו שנחשפו לאלימות הסוהרים, וזאת על אף שידוע על קיומן של מצלמות במקומות הרלוונטיים שכן חלק מהתיעוד נמצא בתיק.
34. כמו כן, ולפי דברי העוררים, נאמר כי סוהרים של יחידת "מצדה" נכנסו לאגף כשלימוד אותו נשאו מחוברת מצלמה. באופן תמוה ביותר לא ברור מדוע תיעוד זה גם כן לא נמצא בחומרי החקירה.
35. עם הצגת חומר חקירה חלקי ביותר, נשללה מן העוררים באופן גורף היכולת לבחון, בעיני קורבן העבירה ומצדדס הם, ולהעריך את חומרי החקירה, בהכרח מוגש ערר כללי. ובלית ברירה נטענים טיעונים שאולי היו נטענים באופן שונה (או שלא היו נטענים או שהיו נטענים אחרים).
36. תחת אילוץ זה, מתבקש פרקליט המדינה לבחון את תיק החקירה באופן ביקורתי מתוך הגנה על האינטרסים הלגיטימיים של הקורבנות ושמירה על הערך העליון של הגנה על אינטרס הציבור ובאילו אין צורך להרחיב.
37. נבקש כי ייבחנו באופן מדוקדק התנהלות הסוהרים – האם הפעילו שיקול דעת, האם לא פעלו באופן כזה שפגע בכבודם של העוררים – האם כל כיווני החקירה מוצו עד תום והאם אותרו כל מי שהיו מעורבים או נוכחים בזמן ביצוע ההתעללות

הנטענת, ו/או היו עשויים למסור פרטים על כך; האם כל הראיות שניתן היה לאסוף בשקידה ראויה אכן נאספו; האם כל הממצאים שניתן היה לקבוע על סמך החומר שבתיקים, אכן נקבעו.

38. נבקש לבחון אחת לאחת אילו טענות בחרו הסוהרים (כולל מי שנגבתה מהם הודעה כלשהי או נאסף מהם תיעוד) להכחיש "ברחל ביתך הקטנה", היכן הכחשתם מטושטשת וכוללנית, היכן הם מודים בטענות בחצי פה, היכן אינם מכחישים דבר, או נמנעים מהבאת גרסה פוזיטיבית, או מסתפקים בטענה סתמית. נבקש לבחון האם תואמו גרסאות ולבחון קיומן של סתירות מהותיות. נבקש לבחון סבירות ההחלטות שהתקבלו אצל כל הגורמים שאמורים היו לטפל בתיקים ושל מי שטיפלו בהם ולקבוע באופן פוזיטיבי שאינן נגועות, חלילה, בטעמים זרים.

39. ומן הכלל אל הפרט, יעמדו העוררים על טענותיהם לפיהם הסוהרים פעלו נגדם באלימות מופרזת ושלא לצורך, ובעודם אזוקים, ובניגוד לנמסר בעדותם של חלק מהסוהרים שנכחו, לכאורה, בזמן ומקום האירוע. יודגש כי אף מחומרי החקירה הדלים ניתן ללמוד כי מדובר בתקיפה של אנשים אזוקים ואף צפייה בסרטונים מאשרת את העובדה שלא נשקפה מהם סכנה כלשהי, ואף אם כן, לא היה נדרש הכוח אשר הופעל.

40. על אף שהתקבל חומר רפואי, לבקשתנו עבור חלק מהעוררים, לא נמצא בתיקי החקירה תיעוד רפואי כלשהו המצביע על חומרת הפציעות שנגרמו.

41. לא למותר לציין, שחלק מהעוררים נמצא עדיין בכלא, כך שהיה ניתן לנסות להשלים את פעולות החקירה באמצעות עימותים וגביית עדויות נוספות שעשויות היו לשפוך אור על האירוע. כך למשל, אחד העוררים שהשתחרר מאז האירוע ואשר הוצגו בפניו חומרי החקירה הצליח לזהות אחד התוקפים. סביר מאד להניח שגם חשיפת יתר העוררים הייתה עשויה לשפוך אור על האירוע והמעורבים בו.

42. מחומרי החקירה ניתן ללמוד שאין מחלוקת על ביצוען של עבירות מצד הסוהרים ואף על גרימתן של חבלות, כשהבעיה היחידה היא, לכאורה, העדר היכולת לזהותם. במקביל היה די קל לסוהרים עצמם לזהות את מי שלכאורה תקף סוהר באותו אירוע.

43. יש להדגיש, כי החובה לחקור עבירות המבוצעות מצד אנשי מרות אינה פחותה מאשר החובה לחקור עבירה שבוצעה על ידי אזרח. הציפייה היא, כי יבוצעו אותן פעולות חקירה בדיוק כפי שהיו מבוצעות אילו היה מדובר במקרה של כלוא שתקף סוהר.

44. החוקרים הסתפקו בטענות הסוהרים, שאינן עולות בקנה אחד עם העובדה שמי שנפגעו ונגרמו להם חבלות קשות היו כלואים אזוקים. הטענה לפיה הם היוו סכנה כלשהי לקבוצת הסוהרים שנכחו במקום הינה חסרת יסוד והיגיון.

45. כמו כן, מהתיאור של הסוהרים השונים למקרה עולות סתירות. היה ניתן לקבל תשובות ברורות לשאלות אלו, אילו היו מוצגים תיעודי מצלמה מקיפים. לא ייתכן

שבבית כלא, שמטבע הדברים, הינו מקום שמצולם לאורך שעות היממה ולא היה ניתן לצפות בעוד צילומים שתיעדו את האירוע.

46. בחינה כמבוקש, בלב פתוח ובנפש חפצה, עשויה להוביל למסקנות שונות מאלו שהובילו לסגירת התיקים ומאלו שהובאו לידיעתנו.

47. חלפו למעלה משנתיים מאז התרחש האירוע שבבסיס ערר זה. בשל כך, נבקש לטפל בערר ולהחליט בו מוקדם ככל האפשר.

בכבוד רב,

נדיה דקה, עו"ד